

Phoenix

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Bir önceki gün Kızılay'da gizlice bir bildiri dağıtılmış, elden ele aktarılmış, Ecevit'in hapisten çıkacağı duyurulmuştu. Ertesi gün hapishanenin önüne gittik. Pek öyle kalabalık yoktu; bir yağmur yağıyordu. Ecevit kapıda görüldü,

her zamanki gülümser, incelikli haliyle elini hafifçe kaldırarak şöyle bir selam verdi, kendisini bekleyen arabaya binip uzaklaştı. Ne öyle bir alkış kıyamet, ne öyle bir slogan tufanı koptu. Meydanlarda milyonları toplamış adam herkesten uzak, adeta bir çilekeşin yalnızlığına bürünerek çekip kaderine yürüyordu.

Fikret Bila'nın önemli yapıtı 'Phoenix: Ecevit'in Yeniden Doğuşu'nu okurken, hep o anı düşündüm. Sonra Yalçın Doğan'ın yazdığı bir yazıyı anımsadım. Ecevit müthiş bir iradeyle, sabrının ve inadının demir zırhını kuşanmış partisini kurup adeta bir kahır anıtı gibi meydanları dolaşıyordu. Doğan, Ecevit'in bir kamyon kasasının içinde bir avuç insana konuştuğunu yazıyor, buradan bir siyaset çıkmayacağını sezdirerek, Ecevit'i

'İlhak-iltihak' ilişkilerine çağırıyordu. O direndi ve galiba kendi koyduğu ölçüler içinde de kazandı. Ama...

Önce şunu söyleyeyim: Bila'nın kitabı son zamanlarda moda olan türden bir 'gazete/cilik' kitabı değil. Bila, belli ki, kitabı yıllardır dikkatle izlediği Bülent Ecevit'le birlikte oluşturmuş. Bu hem onun başarısı hem de çok iyi etmiş. Böylelikle, Türk siyasal yaşamının son 20 yılında, özellikle sol siyaset bağlamında oldukça karanlıkta kalan bir bölge, Bila'nın, Ecevit'in özel arşivinde bulunan bazı kâğıtları kitabında yayımlamasıyla biraz daha aydınlanıyor. DSP hakkında da Bülent Ecevit hakkında da yapılacak daha ileri akademik çalışmalara kaynak ve bakış açısı sağlıyor. Bu kitap, Hikmet Bila'nın 'CHP: 1919-1999' (Doğan Kitapçılık) ve Orhan Koloğlu'nun 'Ecevit ile CHP' (Büke Yayınları) isimli kitaplarla birlikte son dönemde ilgili konuda yapılmış en yararlı çalışmalar arasında.

Bütün bunlarla birlikte kitabı okurken iki şey dikkatimi çekti: İlki, Ecevit'in demokrasi bilinci ve demokratikleşme doğrultusunda 12 Eylül'e karşı verdiği çok onurlu, neredeyse unutulmuş savaşı. Gerçekten de Demirel'in bir Şark kurnazlığı ve siyaset anlayışı içinde pusuya yattığı her ortamda Ecevit bir

şövalye gibi ortaya çıkıp, hapse girmeyi göze alarak bu mücadeleyi sürdürmüştür. CHP genel başkanlığından da bu olanağı kazanabilmek için istifa etmiştir. Bu, devlete ve kim olursa olsun onu yönetenlere biat etmeyi 'vazife' sayan siyaset anlayışımız içinde daima hatırlanması gereken bir çıkıştır.

İkincisi, Ecevit'in 1980 sonrasında izlediği 12 Mart'ta da olduğu gibi hem genel hem sol politika ve gösterdiği değişim. Bunun da daha ayrıntılı ve dikkatli çalışmaları gereksindiği kanısındayım. Özellikle 'ortanın solu' gibi bir açılımdan, 12 Mart'a direnişten, demokratik sol bir yönelimden sonra DSP çizgisinde sürdürülen içe dönük politikaya geçişin ve o dönüşümün, 'Ecevit ve karizması' türünden öznel açıklamaların ötesinde daha kapsamlı bir siyaset bilimi yaklaşımıyla irdelenmesi gerekir. İşte o nokta da kişisel başarısı mutlak olan Ecevit'in siyasal demokratikleşmenin kitleselleşmesi yönünden bakınca ne derecede başarılı olduğu yeniden sorgulanmalıdır.

Ecevit çökilecek mi ya da ondan sonra ne olacak tartışmalarının yapıldığı su sıralarda, Bila'nın kitabının önemi, bu konulara ilişkin ipuçlarını barındırdığı için kuşkusuz daha da artıyor.